

Perusopetuksen arvioinnin opas

Sisällys

Arvioinnin periaatteet	2
Alkusanat	2
Arvioinnin yleiset periaatteet.....	2
Formatiivinen ja summatiivinen arviointi	2
Arvioinnin kaksi tehtävää	2
Formatiivinen arviointi.....	3
Summatiivinen arviointi.....	3
Arvioinnin vuosikello	4
Laaja-alainen osaaminen opetussuunnitelmassa	5
Laaja-alaisen osaamisen taidot	5
Laaja-alainen osaaminen paikallisessa opetussuunnitelmassa	5
Itsearviointi ja vertaispalaute	5
Periaatteet ja käytänteet.....	5
Nivelvaiheen ohjaava keskustelu ja oppilaskohtainen keskustelu	6
Periaatteet.....	6
Työskentelytaitojen arviointi	6
Työskentelyn arviointi osana oppiaineen arviointia	6
Käyttäytymisen arviointi	7
Yhteiset toimintatavat käyttäytymisen arvioinnissa	7
Lukuvuosiarviointi	9
Todistukset.....	9
Päätösarviointi	10
Päätösarvioinnin periaatteet.....	10
Valinnaisten aineiden arviointi.....	11
Valinnaisaineet ja niiden arviointi.....	11
Tukea tarvitsevan arviointi	11
Periaatteet.....	11
Opiskelun erityiset painoalueet.....	11
Erityistä tukea saavan oppilaan arviointi	12
Oppilaan poissaolot ja arviointi	13
Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan vuosiluokkiin sitomattomasti	13
Maahanmuuttajaoppilaan ja S2-opetusta saavan arviointi	14
Asiakirjojen säilytys	15
Asiakirjojen säilytyksen periaatteet	15

Arvioinnin periaatteet

Alkusanat

Arvioinnin tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaiden itsearvioinnin taitoja. Arvioinnilla kerrotaan, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineille asetetut tavoitteet.

Tässä arvioinnin oppaassa tuodaan esille keskeisimmät asiat, jotka vaikuttavat oppilaan arviointiin. Tällaisia keskeisiä asioita ovat mm. oppimiseen, osaamiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen liittyvä arviointi. Oppaan on tarkoitus palvella koulujen henkilökuntaa, oppilaiden huoltajia ja kaikkia koulusta ja oppimisen arvioinnista kiinnostuneita.

Perusopetuksen arvioinnin oppaan koonnista on vastannut kuntakohtainen arviointiryhmä. Työryhmä on tehnyt yhteistyötä muun opetushenkilöstön ja rehtoreiden kanssa.

Oppimisen ja osaamisen iloa!

Arvioinnin yleiset periaatteet

Arvioinnissa tulee noudattaa seuraavia yleisiä periaatteita kaikilla vuosiluokilla:

- Arviointi on yhdenvertaista
- Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta
- Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista
- Arviointi on monipuolista
- Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin
- Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden ikäkaus ja edellytykset

[Lisätietoa aiheesta \(OPS luku 6.2\)](#)

Formatiivinen ja summatiivinen arviointi

Arvioinnin kaksi tehtävää

Perusopetuksessa oppilaan arvioinnilla on kaksi toisiaan tukevaa tehtävää:

- Ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaiden itsearvioinnin taitoja (formatiivinen arviointi)
- Määrittää, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineille asetetut tavoitteet (summatiivinen arviointi)

Formatiivinen arviointi

Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan opintojen edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Formatiivinen arviointi auttaa oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan.

- Formatiivinen arviointi on osa opetusta.
- Formatiivinen arviointi on oppimista tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Palaute auttaa oppilasta ymmärtämään oppiaineen tavoitteet. Palautteen avulla oppilasta ohjataan hahmottamaan omaa edistymistään ja tunnistamaan kehittämiskohteet.
- Itsearviointi ja vertaispalaute ovat osa formatiivista arviointia. Niitä harjoitellaan opettajan ohjaamana kaikissa oppiaineissa. Itsearviointi ja vertaispalaute eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.
- Formatiivinen arviointi ei edellytä dokumentointia.
- Formatiivisessa arvioinnissa perusopetuksessa on käytössä itsearviointilomakkeita ja Wilma-merkintöjä, joiden avulla oppilas ja hänen huoltajansa saavat tietoa opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.

Summatiivinen arviointi

Summatiivinen arviointi kuvaa, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineille asetetut tavoitteet. Summatiivinen arviointi perustuu opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan.

Mynämäen kunnan perusopetuksessa summatiivinen arviointi tehdään ja kirjataan todistuksiin seuraavasti:

- Kaikkien luokkien oppilaat 1.-9. vuosiluokilla saavat välitodistuksen syyslukukauden päätteeksi.
- Lukuvuositodistuksen kevätlukukauden päätteeksi saavat oppilaat vuosiluokilla 1-8
- 9. vuosiluokalla lukuvuositodistusta ei jaeta vaan he saavat kevätlukukauden päätteeksi päättötodistuksen.
- Arviointi on sanallinen vuosiluokilla 1-2 ja 3. vuosiluokan välitodistuksessa.
- Numeroarviointiin siirrytään 3. vuosiluokan lukuvuositodistuksessa.
- Vuosiluokilla 4-9 arviointi on numeerinen.
- 3.-6. vuosiluokilla uusi alkava oppiaine arvioidaan numeerisesti lukuvuositodistuksessa. Uusi alkava oppiaine arvioidaan välitodistuksessa merkinnällä hyväksytty/hylätty.

Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on summatiivinen kokonaisarviointi oppilaan koko lukuvuoden suoriutumisesta.

Päättöarviointi kohdistuu oppiaineille asetettuihin tavoitteisiin perusopetuksen oppimäärän päättyessä. Mynämäen kunnan perusopetuksessa oppiaineen oppimäärä voi päättyä oppiaineesta riippuen vuosiluokalla 7, 8 tai 9.

Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee antaa myös lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä. Mynämäen kunnan

perusopetuksessa vuosiluokalla 2 käydään mahdollisuuksien mukaan ohjaava nivelvaiheen keskustelu huoltajien kanssa huhti-toukokuussa ja vuosiluokalla 6 annetaan huoltajille mahdollisuuksien mukaan nivelvaiheen ohjaava palaute huhti-toukokuussa ennen oppilaan siirtymistä yläkouluun. Kaikilla vuosiluokilla käydään mahdollisuuksien mukaan vuosittaiset oppilaskohtaiset keskustelut huoltajien ja oppilaan kanssa. Lisäksi arviointia dokumentoidaan lukuvuoden aikana Wilma-järjestelmään, mm. summatiivisessa arvioinnissa vuosiluokkien 3-9 kokeet ja muut arvosanat merkitään Wilma-järjestelmään.

Tuen oppilaan kohdalla arviointikeskustelu/oppilaskohtainen keskustelu on mahdollista korvata oppimissuunnitelman tai HOJKSin laadinnan ja päivittämisen yhteydessä.

Summatiivisen arvioinnin tekee aina oppilasta opettanut opettaja. Jos opettajia on useita, opettajat tekevät arvioinnin yhdessä.

Opettajan tulee dokumentoida arvioinnit niistä näytöistä, jotka vaikuttavat oppilaan summatiiviseen arviointiin.

Arvioinnin vuosikello

Mynämäen kunnan perusopetuksessa lukuvuoden aikana toteutettavaa arviointia ohjaa oppilasarvioinnin vuosikello:

Laaja-alainen osaaminen opetussuunnitelmassa

Laaja-alaisen osaamisen taidot

Opetussuunnitelmassa laaja-alainen osaaminen tarkoittaa kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaista osaamista rakennetaan jokaisessa oppiaineessa, ja sen kehittymistä arvioidaan osana oppiaineiden arviointia. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulevat myös laaja-alaisen osaamisen tavoitealueet arvioiduiksi.

Laaja-alaisen osaamisen taitoja ovat:

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

[Laaja-alainen osaaminen paikallisessa opetussuunnitelmassa](#)

Itsearviointi ja vertaispalaute

Periaatteet ja käytänteet

Itsearviointi ja vertaispalaute ovat osa formatiivista arviointia. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itsearvioinnin ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja. Niitä tulee harjoitella osana kaikkien oppiaineiden opiskelua. Itsearviointi ja vertaispalaute eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arviointiin.

Itsearvioinnissa ja vertaispalautteessa on tärkeää kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

- Arviointityöskentelyn pohjana on turvallinen ilmapiiri, jossa kaikille näkökulmille on tilaa.
- Alussa tarvitaan vahvaa opettajan ohjausta ja tukea.
- Arviointitaitojen kehittyminen edellyttää jatkuvaa harjoittelua, joka on hyvä aloittaa pienistä ja konkreettisista asioista. Ryhmän tarpeet ja osaaminen tulee huomioida.
- Arvoinnin kohde tulee määritellä tarkasti. Oppilaan pitää tietää, mitä hän arvioi.
- Vertaispalautteen antamisessa on tärkeää, että opettaja määrittää ryhmälle sopivan työtavan ja ohjaa oppilaita kannustavaan ja ystävälliseen vuorovaikutukseen.
- Itsearviointi ja vertaispalaute on jatkuvaa ja luonteva osa arkisia oppimistilanteita.

Nivelvaiheen ohjaava keskustelu ja oppilaskohtainen keskustelu

Periaatteet

Oppilaskohtaiset keskustelut ja nivelvaiheen ohjaavat keskustelut

Oppilaan, huoltajan ja opettajan yhteisissä keskusteluissa kiinnitetään huomiota oppilaan osallistamiseen. Oppilaskohtaiset keskustelut ja nivelvaiheen ohjaavat keskustelut ovat osa monipuolista arviointia, joka ohjaa ja kannustaa opiskelua. Niissä voidaan tuoda esille, miten hyvin oppilas on saavuttanut kasvulle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Oppilaskohtaisissa keskusteluissa ja nivelvaiheen ohjaavissa keskusteluissa tarkastellaan siihen asti vuosiluokalla saavutettuja tavoitteita. Samalla ne antavat sekä oppilaalle että huoltajalle tietoa oppilaan edistymisestä, vahvuuksista sekä mahdollisuudesta asettaa tavoitteita lisää oppimiselle niistä oppimisen alueista, joita on kehitettävä. Tapaamiset ovat osa oppilaan oppimisprosessia. Nivelvaiheen ohjaavat keskustelut kirjataan Wilmaan.

- Oppilaskohtaiset keskustelut pidetään vuosiluokilla 1.-9. syys-helmikuussa
- Oppilaskohtaisen keskustelun pohjana/ apuna voi käyttää arviointikeskustelulomaketta
- Huhti-toukokuussa pidetään nivelvaiheen ohjaava keskustelu 2. vuosiluokalla ja 6. vuosiluokalla ohjaava palaute.

Työskentelytaitojen arviointi

Työskentelyn arviointi osana oppiaineen arviointia

Työskentelyä arvioidaan osana oppiaineen arviointia eli työskentelyä ei siis arvioida oppiaineista erillisenä. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulee myös työskentely arvioiduksi.

Perusopetuksen opetussuunnitelma määrittää, että työskentelytaitoihin sisältyvät seuraavat asiat:

- itsenäisen ja yhdessä työskentelyn taidot
- oman työn suunnittelun ja arvioinnin taidot
- taito toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen
- taito toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa

Käyttäytymisen arviointi

Yhteiset toimintatavat käyttäytymisen arvioinnissa

Käyttäytymisen arviointi kohdistuu siihen, miten oppilas ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön sekä noudattaa sääntöjä. Oppilaan käyttäytymistä arvioivat kaikki oppilasta opettavat opettajat. Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen. Käyttäytymiselle asetetut tavoitteet perustuvat koulun toimintatapoihin ja järjestyssääntöihin. Käyttäytyminen arvioidaan todistuksessa omana kokonaisuutena, eikä siitä saatu arvosana tai sanallinen arvio vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Vuosiluokilla 1 ja 2 lukuvuosi- ja välitodistuksessa sekä 3. vuosiluokan välitodistuksessa käyttäytymistä arvioidaan sanallisesti. Sanallinen arviointi kirjataan todistuksen liitteeseen, koska oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia kuvaava sanallinen arviointi on salassa pidettävää tietoa, eikä voi olla näkyvässä julkisessa todistuksessa.

Alakoulun 1.-2. luokan todistuksissa ja 3. luokan välitodistuksessa käyttäytymisen tavoitteet ovat:

Oppilas

- Käyttäytyy ja puhuu kohteliaasti
- Ottaa toiset huomioon, auttaa ja tervehtii
- Toimii luotettavasti, reilusti ja vastuuntuntoisesti
- Noudattaa annettuja ohjeita ja sääntöjä
- Arvostaa itseään ja muita

Käyttäytymisen arviointi sanallisessa arvioinnissa

Käytöstavat

E: Käytöksesi ja puheesi on moitteetonta ja kohteliasta eri tilanteissa. Autat ja tervehdit oma-aloitteisesti. Tulet toimeen kaikkien kanssa. Toimit luotettavasti, reilusti ja oma-aloitteisesti. Käytöksesi sopii esimerkiksi muille.

K: Kattaa erinomaisen kriteerit, mutta toteutuu YLEENSÄ.

H: Käytöksesi ja puheesi on pääsääntöisesti kohteliasta eri tilanteissa. Tervehdit

pääsääntöisesti ja autat toisia pyydettyä. Noudatat useimmiten sääntöjä ja ohjeita

T: Käytöksesi (kiusaat, tönit, riitelet, puhut epäkohteliaasti) joudutaan usein puuttumaan.

Käytöksestäsi ollaan oltu yhteydessä huoltajiin. TPH: Syyllistyt kiusaamiseen. Sääntöjen ja ohjeiden noudattamisessa tarvitset usein ohjausta. Toimintasi häiritsee muiden oppilaiden opiskelua.

Ohjeiden noudattaminen

E: Kuuntelet ohjeet ja noudatat niitä tarkasti. Toimit luotettavasti, reilusti ja vastuuntuntoisesti aina.

K: Kattaa erinomaisen kriteerit, mutta toteutuu YLEENSÄ.

H: Unohdat joskus ohjeet ja sovitut säännöt. Toimit kuitenkin ohjeiden mukaisesti pääsääntöisesti.

T: Unohdat ohjeet usein ja sinua joudutaan muistuttamaan asiasta usein.

TPH: Et piittaa ohjeista ja säännöistä lainkaan. Tarvitset jatkuvaa valvontaa eri koulun tilanteissa. Toimintasi koulussa häiriintyy usein.

Muiden huomioon ottaminen

E: Odostat vuoroasi. Olet aktiivinen ja autat muita oma-aloitteisesti. Vaikutat positiivisesti työrauhaan ja luokkahenkeen. Sinulla on erinomaiset sosiaaliset taidot eri koulun tilanteissa.

K: Kattaa erinomaisen kriteerit, mutta toteutuu YLEENSÄ.

H: Odostat yleensä vuoroasi. Autat mielelläsi pyydettyäessä. Käyttäydyt hyvän luokkatoverin tavoin.

T: Et malta odottaa vuoroasi. Etuilet jonossa. Naurat joskus väärille vastauksille. Otat muiden tavaroita ilman lupaa.

TPH: Rikot työrauhaa ja luokkahenkeä. Kiusaat muita oppilaita.

Vuosiluokalla 3. lukuvuositolodistuksessa ja vuosiluokilla 4-8 käyttäytymistä arvioidaan numeerisesti välitolodistuksessa ja lukuvuositolodistuksessa. 9. vuosiluokalla käyttäytymistä arvioidaan numeerisesti välitolodistuksessa, mutta sitä ei arvioida peruskoulun päättötolodistuksessa. Käyttäytymisen arviointi muodostetaan hajautetusti, jolloin kaikki oppilasta opettavat opettajat antavat käytösarvosanan. Opettajien antamista arvosanoista muodostetaan keskiarvo, jota luokanvalvoja voi nostaa tai laskea yhden arvosanan verran. Suuremmista numeromuutoksista päätetään koulussa arviointikokouksessa.

Käyttäytymisen tavoitteet numeerisessa arvioinnissa

- Oppilas ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön sekä vaikuttaa positiivisella esimerkillä muihin oppilaisiin ja oppimistilanteisiin
- Oppilas toimii rakentavasti oman ryhmänsä ja kouluyhteisön parhaaksi erilaisissa tilanteissa
- Oppilas tarjoaa oma-aloitteisesti apuaan muille
- Oppilas kohottaa omalla toiminnallaan luokan henkeä
- Oppilas hyväksyy erilaisuuden
- Oppilas kykenee vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa
- Oppilas asennoituu koulunkäyntiin positiivisesti
- Oppilas käyttäytyy ystävällisesti, avuliaasti sekä kohteliaasti ja pyrkii omalta osaltaan vaikuttamaan hyvän työskentelyilmapiiriin muodostumiseen
- Oppilas pystyy ratkaisemaan ristiriitatilanteita oma-aloitteisesti
- Oppilas toimii koulun järjestyssääntöjen ja tilannekohtaisten ohjeiden mukaisesti

Jokainen oppilasta opettava opettaja arvioi ylläolevien tavoitteiden saavuttamista numeroasteikolla 4-10.

Käyttäytymisen arvosanan muodostamisen kriteerit

Erinomainen (10)

- Oppilas hallitsee erinomaisesti yllä mainitut tavoitteet. Oppilas on erimerkillinen käytöksessään kaikissa tilanteissa ja kannustaa muitakin toimimaan samoin yllä mainittujen tavoitteiden suhteen.

Kiitettävä (9)

- Oppilas hallitsee kiitettävästi yllä mainitut tavoitteet.

Hyvä (8)

- Oppilas hallitsee hyvin yllä mainitut tavoitteet. Joissakin näissä hänen toimintansa on vaatinut keskustelua ja ohjausta, mutta hän on pyrkinyt kehittämään toimintaansa tällä osa-alueella arviointijakson aikana.

Tyydyttävä (7)

- Oppilas hallitsee tyydyttävästi. Joissakin näissä hänen toimintansa on vaatinut keskustelua ja ohjausta, mutta hän on pyrkinyt kehittämään toimintaansa näillä osa-alueilla arviointijakson aikana.

Kohtalainen (6)

- Oppilas hallitsee kohtalaisesti yllä mainitut tavoitteet. Hänen toimintansa on vaatinut keskustelua ja ohjausta useiden tavoitteiden suhteen arviointijakson aikana. Hän on ajoittain pyrkinyt kehittämään toimintaansa näillä osa-alueilla, mutta hän ei ole juurikaan onnistunut siinä.

Välttävä (5)

- Oppilas hallitsee välttävästi yllä mainitut tavoitteet. Hänen toimintansa on toistuvasti vaatinut keskustelua ja ohjausta kaikkien tavoitteiden suhteen, mutta hän ei ole pystynyt kehittämään toimintaansa arviointijakson aikana.

Hylätty (4)

- Oppilas ei ole saavuttanut yllä mainittuja tavoitteita, eikä ole sopeutunut koulun toimintaan lainkaan arviointijakson aikana. hylättyä arvosanaa käytetään silloin, jos oppilas ei ole käynyt koulua ja hänen käyttäytymistään ei voida arvioida. Jos oppilaalla on päätös vuosiluokkiin sitomattomasta opetuksesta eikä käyttäytymistä voida arvioida, jätetään todistukseen käyttäytymisen arviointi tyhjäksi.

Lukuvuosiarviointi

Todistukset

Lukuvuoden aikana toteutettujen opintojen arviointi sisältää oppimisprosessin jälkeen tehtävää, oppilaiden osaamisen summatiivista arviointia, jonka tuloksena annetaan kunkin lukuvuoden päättyessä lukuvuositolustus, lukuunottamatta vuosiluokkaa 9, jolloin oppilas saa päättötodistuksen.

Lukuvuositolustus on päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestä luokalle. On huomattava, että myös sanallista arvioita käytettäessä lukuvuositoluksesta on aina käytävä ilmi, onko oppilas suorittanut vuosiluokan oppimäärän hyväksytysti eri oppiaineissa.

Mynämäen kunnan perusopetuksessa:

- Käytetään vuosiluokittain yhteisiä todistusohjia
 - [Alakoulun lukuvuositolustukset 2020](#)
 - [Alakoulun välitolustukset 2020](#)
 - [Alakoulun erotodistukset 2020](#)
 - [Yläkoulun todistukset 2020](#)
- Lukuvuositolustus annetaan keväällä vuosiluokille 1-8, lukuvuositolustuksen arviointi on sanallista vuosiluokilla 1-2
- Päättötodistus annetaan keväällä vuosiluokalle 9
- Välitolustus annetaan vuosiluokilla 1-9 jouluna, välitolustuksen arviointi on sanallista vuosiluokilla 1-3
- Välitolustus on mahdollista jättää antamatta, jos syyslukukauden suoritukset ovat kesken. Lukuvuoden päättyttyä oppilalle annetaan mahdollisuus kahdessa eri

ehtolaiskuulustelussa suorittaa hylätyn oppiaineen/hylättyjen oppiaineiden oppimäärä. Jos hän osoittaa kokeessa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot, hänet siirretään seuraavalle vuosiluokalle.

- 3. luokan keväästä eteenpäin käytetään numeroarviointia.
- Lukuvuositodistus toimii myös tarvittaessa erotodistuksena, mutta erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arvioita.

[OPS luku 6.11 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa](#)

Päätöarviointi

Päätöarvioinnin periaatteet

- Perusopetuksen päätöarviointi kuvaa, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut oppiaineen oppimäärän tavoitteet.
- Arvosanan muodostamista varten on opetussuunnitelman perusteissa määritelty valtakunnalliset päätöarvioinnin kriteerit sekä päätöarvosanan muodostamisen periaatteet kaikkiin yhteisiin oppiaineisiin.
- Päätöarviointi ajoittuu oppiaineesta riippuen vuosiluokille 7, 8 tai 9.
- Niiden oppiaineiden tavoitteiden, joiden osalta osaaminen on osoitettu vuosiluokilla 7 ja 8, arviointi otetaan huomioon päätöarviointia tehtäessä.
- Työskentelyn arviointi sisältyy oppiaineen arviointiin myös päätöarvioinnissa.
- Päätöarvosana on oppiaineen tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi.
- Oppilaan päätöarvosanaa ei muodosteta aiempien lukukausi- ja lukuvuositodistusten arvosanoista lasketun keskiarvon perusteella.
- Jos oppilaan opiskelu on järjestetty yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, päätöarviointi perustuu oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) asetettuihin tavoitteisiin ja arviointi annetaan numeerisena.
- Jos oppilaan opiskelu on järjestetty yksilöllistetyn oppimäärän mukaan toiminta-alueittain, päätöarviointi perustuu oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) asetettuihin tavoitteisiin ja arviointi annetaan sanallisena.

[Ops luku 6.8 Perusopetuksen päätöarviointi](#)
[Päätöarvosanan muodostaminen](#)

Valinnaisten aineiden arviointi

Valinnaisaineet ja niiden arviointi

VALINNAISET AINEET SEKÄ TAIDE- JA TAITOAINEIDEN (TATA) VALINNAISET TUNNIT OVAT LÄHTÖKOHTAISESTI KAKSI ERI ASIAA.

- Alakoulu (luokat 1-6):
 - Valinnainen käsityö arvioidaan osana aineen kaikille yhteisen oppimäärän arviointia.
- Yläkoulu (luokat 7-9) valinnaisten taide- ja taitoaineiden (TATA) arviointi:
 - Valinnainen taide- ja taitoaine (tata) arvioidaan osana aineen kaikille yhteisen oppimäärän arviointia. Oppiaineen päättöarvosana muodostuu opetussuunnitelman perusteiden mukaisten ainekohtaisten arviointikriteerien pohjalta. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta oppilaille todistuksiin erillistä arvosanaa, vaan oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee.
 - Valinnaisten aineiden arviointi (2 vvt): Valinnainen aine arvioidaan omalla numeerisella arvosanalla. Arviointi perustuu valinnaisen aineen tavoitteiden saavuttamiseen. Valinnainen aine voi olla myös taide- tai taitoaine, jolloin se arvioidaan omalla erillisellä (poikkeaa siis TATA-valinnaisista) numeerisella arvosanalla.
 - Valinnaisten aineiden arviointi (1 vvt): Valinnainen aine arvioidaan sanallisesti hyväksymismerkinnällä (hyväksyty/hylätty). Arviointi perustuu valinnaisen aineen tavoitteiden saavuttamiseen. Tavoitteiden onnistunut saavuttaminen opinnoissa voi vaikuttaa korottavasti (ei laskevasti) aineen yhteisen oppimäärän päättöarviointiin. Tällöin valinnainen aine on määritelty jonkin yhteisen oppiaineen syventäväksi valinnaiseksi.

[OPS luku 6.7 Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet Mynämäen kunnan valinnaisaineet](#)

Tukea tarvitsevan arviointi

Periaatteet

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteuttaminen edellyttää monipuolista yhteistyötä ja vuorovaikutusta oppilaan ja huoltajan kanssa. Oppilaalla on oikeus opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen. Oppilaalla on mahdollisuus osoittaa osaamistaan monin eri tavoin.

Opiskelun erityiset painoalueet

Opiskelun erityisillä painoalueilla tarkoitetaan eriyttämisen keinoa, jossa

- Oppilas opiskelee oman vuosiluokan tai opetettavan aineen keskeisimmät sisällöt
- On useimmiten väliaikainen ratkaisu

- Voidaan käyttää vain tehostetun tai erityisen tuen tukitoimena
- Oppiainekohtaiset painoalueet määritellään oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin
- Arviointi toteutetaan yleisen oppimäärän tavoittein ja kriteerein.

Oppilaalla on oikeus saada oppimiseensa tukea, kuten eriyttämistä. Yhtenä eriyttämisen menetelmänä voidaan käyttää opiskelun erityisiä painoalueita. Tavoitteena on auttaa oppilasta ottamaan haltuun opinnoissa etenemisen kannalta välttämättömät sisällöt. Keskittymällä olennaiseen oppilaalle jää voimavaroja vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan. On huomattava, että oppilas tarvitsee edelleen myös muuta tukea selviytyäkseen hänelle määriteltujen painoalueiden opiskelusta ja saavuttaakseen opetussuunnitelmassa asetetut yhteiset tavoitteet.

Opiskelun erityisiä painoalueita voidaan käyttää vain tehostetun tai erityisen tuen aikana ja painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Painoalueet määritellään oppimissuunnitelmassa tai HOJKSissa niissä oppiaineissa, joiden oppimäärää ei ole yksilöllistetty.

Opiskelun erityiset painoalueet muodostetaan opetussuunnitelmassa määritellyistä, oman vuosiluokan keskeisimmistä sisällöistä eli ns. ydinsisällöistä. Tällöin oppilas pyrkii edelleen oman vuosiluokkansa tavoitteisiin; painoalueet eivät siis voi olla esimerkiksi alempien vuosiluokkien tavoitteita tai sisältöjä. Tässä painoalueittain tapahtuva opiskelu eroaa yksilöllistamisestä, koska yksilöllistamisessä on kyse myös opiskelun tavoitetason madaltamisesta.

Mikäli oppilas ei tuesta huolimatta kykene saavuttamaan edes ydinsisältöihin liittyviä tavoitteita hyväksytysti, oppiaineen oppimäärä voidaan yksilöllistää. Nämä ydinsisällöt ovat juuri niitä sisältöjä, joihin oppilas ohjataan keskittymään silloin, kun tukikeinona käytetään erityisiä painoalueita.

Erityistä tukea saavan oppilaan arviointi

- Oppilas opiskelee oppiainekohtaisesti yleisen tai yksilöllisen oppimäärän mukaisesti.
- Yksilöllisen oppimäärän mukaan opiskeleva arvioidaan HOJKSiin kirjattujen tavoitteiden mukaisesti. Todistukseen tulee yksilöllistetyn oppiaineen kohdalle *(tähti) merkintä. Yksilöllistetty oppiaine arvioidaan yleisten arviointiperiaatteiden mukaan eli 1.-2. lk ja 3.lk syksy sanallisesti ja numeerisesti 4.lk eteenpäin.
- Yleisen oppimäärän mukaan opiskelevan arviointi toteutetaan yleisen opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.
- Lukuvuoden päätteeksi annettava lukuvuositodistus ja päättötodistus ovat Mynämäen perusopetuksessa erityistä tukea saavalla oppilaalla samat kuin yleisopetuksen oppimäärän mukaan opiskelevalla.
- Toiminta-alueittain opetusta saavalla oppilaalla todistus on erilainen ja siinä oleva arviointi on sanallista.

HOJKS laaditaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien kanssa. HOJKSissa kuvataan mahdollisimman konkreettisesti, miten oppilas työskentelee, mitä muuta tukea hän saa ja minkälaisin tavoin hän voi osoittaa osaamisensa. On tärkeää, että tavoitteet kuvataan HOJKSiin konkreettisesti. Tämä tukee lukuvuoden päätteeksi toteutettavaa arviointia ja arvosanan muodostamista. Yksilöllistetyn oppimäärän mukaan opiskeltavan aineen arviointi perustuu HOJKSiin kirjattuihin tavoitteisiin.

Oppilaan poissaolot ja arviointi

On tilanteita, joissa oppilaalle kertyy paljon poissaoloja. Tällaisia voivat olla mm.

- Sairaudesta johtuvat poissaolot
- Luvattomat poissaolot.

Tärkeää on aina pyrkiä ennakoimaan tilanteet ja tehdä yksittäistä oppilasta koskevat ratkaisut hyvissä ajoin ennen lukuvuoden päättymistä. Koululla on oikeus pyytää huoltajaa toimittamaan lääkärintodistus pitkittyneissä sairauspoissaoloissa tai jos on perustellusti syytä epäillä sairauspoissaolon perusteita.

Suurista poissaolomääristä huolimatta, oppilaalle tulee antaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan monin eri tavoin ja tarjota tukea. Poissaolot sinällään eivät aiheuta luokalle jättämistä, mikäli oppilas on antanut riittävän määrän hyväksytyä näyttöä.

Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan vuosiluokkiin sitomattomasti

- Oppilas voi edetä opinnoissaan vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan oman opinto-ohjelman mukaisesti eli vuosiluokkiin sitomattomasti.
- Oppilaan opinnoissa eteneminen suunnitellaan oppimissuunnitelmaan tai erityisen tuen oppilaan kohdalla HOJKSiin.
- Oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositoludistuksen kyseisenä lukuvuonna hyväksytysti suorittamista opinnoista ja siirtyy lukuvuoden koulutyön päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle.
- Mikäli jonkin oppiaineen oppimäärän suorittaminen on kesken tai jostakin oppiaineen oppimäärän suorittamisesta ei ole näyttöä, jätetään numeerinen arviointi antamatta. Lisätietoja kohtaan kirjoitetaan, että oppiaineen oppimäärän suorittaminen on kesken ja oppilas opiskelee vuosiluokkiin sitomattomassa opetuksessa.
- Mikäli oppilaalla jää jonkin oppiaineen suorittaminen kesken, kirjataan asia oppimissuunnitelmaan.
- Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas käy yhdeksättä vuosiluokkaa kunnes hän on suorittanut perusopetuksen koko oppimäärän ja hänelle annetaan päättötodistus tai hän eroaa koulusta.

Mikäli oppilas on vaarassa saada hylätyn arvosanan jonkin oppiaineen oppimäärän suorittamisesta, tulee koulun hyvissä ajoin ryhtyä tukitoimiin ja olla myös yhteydessä oppilaan huoltajaan. Oleellista on tarttua oppimisen solmukohtiin ja esimerkiksi tukiopetuksen sekä muun tarvittavan tuen avulla pyrkiä varmistamaan oppilaan hyväksyttävä suoriutuminen opinnoistaan. Koulunkäynti- ja oppimismotivaation kannalta on tärkeää kertoa sekä oppilaalle että huoltajalle, millä osa-alueilla osaamista tulisi parantaa ja miten toimien tai opiskellen oppilas voi sen tehdä. Oppilaan tarvitsema tuki sekä näyttömahdollisuudet tulee suunnitella ottaen huomioon oppilaan tarpeet ja edellytykset. Esimerkiksi kirjalliset kokeet, joihin tulee opiskella ulkoa laajoja asiakokonaisuuksia, eivät ole tarkoituksenmukaisia eivätkä edistä todellista oppimista. Oppilaan poissaolot tai ”puuttuvat opinnot” eivät sinällään johda luokalle jättämiseen.

Jos oppilas on vaarassa saada hylätyn arvosanan tai hylättyjä arvosanoja ja jäädä luokalleen, on syytä harkita vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua. Tällaisen päätöksen myötä oppilaan jo hyväksytysti suorittamat opinnot eivät raukea.

Maahanmuuttajaoppilaan ja S2-opetusta saavan arviointi

- Jos oppilas opiskelee suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus-oppimäärän mukaan, otetaan maahanmuuttajataustaisen ja vieraskielisen oppilaan kaikkien oppiaineiden arvioinnissa huomioon oppilaan kielitausta ja kehittyvä suomen kielen taito.
- Päätös oppilaan opiskelusta suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus-oppimäärän mukaan voidaan tehdä, jos oppilaan suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossa on puutteita yhdellä tai usealla kielitaidon osa-alueella.
- Jos oppilas opiskelee suomi tai ruotsi toisena kielenä-oppimäärän mukaan, arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota oppilaan tilanteeseen sovitettuihin, monipuolisiin ja joustaviin arviointitapoihin.
- Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, jotta oppilas voi osoittaa edistymistään ja osaamistaan mahdollisista suomen tai ruotsin kielen puutteista huolimatta. Oppilaalla annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan suullisesti tai tukena voidaan mahdollisuuksien mukaan käyttää oppilaan omaa äidinkieltä tai muita tukikeinoja.
- Oppilaat, joiden äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi ja he opiskelevat suomi tai ruotsi toisena kielenä-oppimäärän mukaan, väliarviointia, lukuvuosiarviointia ja päättöarviointia toteutetaan perusopetuksessa samoja todistuslomakkeita käyttäen kuin suomi äidinkielenä opiskelevien kohdalla.
- Jos oppilaan todellista osaamista ei kielitaidossa olevien puutteiden takia voida arvioida numeerisesti, kirjataan hänelle kielellisin perustein sanallinen arviointi päättöarviointia lukuun ottamatta.
- Sanallista arviointia käytetään vain, jos kehittyvän kielitaidon takia oppilasta ei voi oikeudenmukaisesti muuten arvioida. Arvioinnin pitää olla realistista suhteessa tavoitteisiin ja sisältöihin, päättöarvioinnin kriteerit huomioon ottaen.
- Jos oppilas arvioidaan sanallisesti, tulee oppilaalle kirjata arvioinnin sanallinen liite.
- Jos oppilas on siirtynyt suomi tai ruotsi toisena kielen-opetuksesta suomen äidinkieli ja kirjallisuus -opetukseen kesken lukuvuoden tai on muuttanut toisesta kunnasta, eikä oppilas ole siellä saanut vielä numeroarviointia, arvioidaan oppilaan osaaminen sanallisesti. Todistukseen on mahdollista kirjata hyväksyty -arviointi. Lisäksi tehdään todistukseen liitettävä arvioinnin sanallinen liite.
- Jos oppilaan oppimäärä on suomen kieli ja kirjallisuus, oppilas arvioidaan suomen kielessä äidinkielen tasoiseksi, eikä kehittyvää kielitaitoa tällöin enää oteta huomioon minkään oppiaineen arvioinnissa.

Asiakirjojen säilytys

Asiakirjojen säilytyksen periaatteet

Nivelvaihekeskustelut ja -palautteet

- 2. vuosiluokalla käytävät nivelvaihekeskustelut ja 6. vuosiluokalla annetut nivelvaihepalautteet dokumentoidaan Wilmaan. Dokumentoidut kirjaukset säilyvät Wilmassa oppilaan koko perusopetuksen ajan.

Todistusten säilyttäminen

- Välitodistuksen ja lukuvuositodistuksen sekä mahdollisten liitteiden säilytysaika on oppivelvollisuus aika (9+1 vuotta) = 10 vuotta.
- Päättötodistus ja mahdolliset liitteet säilytetään pysyvästi.
- Erotodistus ja mahdolliset liitteet säilytetään pysyvästi.

Koekysymykset ja vastaukset sekä esseet tai vastaavat kirjoitukset

- Opettajan on hyvä muistaa, että kyseisiä dokumentteja säilytetään lukollisessa tilassa tai paikassa lukuvuoden ajan.

Oppilaiden osaamista ja edistymistä koskevat erilliset lausunnot, arvioinnit ja suositukset

- Säilytetään oppivelvollisuuden ajan.

Mitä tarkoittaa salassapidettävä?

- Asiakirjatietoja ei saa luovuttaa tai jakaa ilman huoltajan antamaa suostumusta. Asiakirjaa tulee säilyttää lukitussa tilassa tai paikassa asiakirjalle määritetyn säilytysajan.